

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

„КУЋА СВИХ ГРАЂАНА“

ШТА ЈЕ СКУПШТИНА?

КАКО РАДИ НАРОДНА СКУПШТИНА?

КО СУ НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ?

КАКО ИЗГЛЕДА СКУПШТИНСКИ ЖИВОТ?

ДАН ОТВОРЕНИХ ВРАТА

АРХИТЕКТУРА

УМЕСТИЧКЕ ВРЕДНОСТИ

Народна скупштина Републике Србије

Народна скупштина
Улица краља Милана 14

Народна скупштина
Републике Србије

Дом Народне скупштине
Трг Николе Пашића 13

Народна скупштина Републике Србије

ШТА ЈЕ СКУПШТИНА?

Уставни положај Народне скупштине

Народна скупштина је највише представничко тело и носилац уставотворне и законодавне власти у Републици Србији.

Народна скупштина је најважнији државни орган јер доноси и мења Устав – највиши и најважнији правни акт државе.

Такође, Народна скупштина доноси законе, одлучује о промени граница Републике Србије, расписује републички референдум, потврђује међународне уговоре, усваја буџет и стратегију одбране, одлучује о рату и миру и одлучује о другим питањима у складу са Уставом.

Надлежности Народне скупштине предвиђене су Уставом и Пословником Народне скупштине. У складу са Уставом, доноси се Закон о Народној скупштини.

Конституисање Народне скупштине

Народна скупштина има 250 народних посланика.

После парламентарних избора заказује се прва седница Народне скупштине, коју сазива председник Народне скупштине из претходног сазива.

На првој седници се потврђују (верификују) посланички мандати. То ради посебна комисија, на основу уверења о избору народног посланика и извештаја Републичке изборне комисије.

Народна скупштина је конституисана када се потврде мандати две трећине народних посланика. Тог дана престаје мандат претходног сазива Народне скупштине. Тек после конституисања Народна скупштина може да обавља своје функције – законодавну, изборну и надзорну.

Овлашћења Народне скупштине

Народна скупштина бира и разређава Владу, судије Уставног суда, гувернера Народне банке Србије, Заштитника грађана, судије, јавне тужиоце и њихове заменике и друге функционере – у складу са законима.

Народна скупштина може да разреши председника Републике, али само ако он повреди Устав и на основу процедуре регулисане Уставом. За одлуку о разрешењу треба да гласа најмање две трећине народних посланика.

Народна скупштина надзире рад Владе, гувернера Народне банке Србије, Заштитника грађана, службе безбедности и других органа које бира.

Однос Народне скупштине и Владе Републике Србије

После парламентарних избора председник Републике има обавезу да предложи Народној скупштини кандидата за председника

Владе (мандатара). На следећој седници Народне скупштине мандатар обраћаје свој програм и предлаже чланове владе – о чему народни посланици воде расправу.

Влада је изабрана када за њу гласа већина од укупног броја народних

Народна скупштина Републике Србије

посланика (дакле – најмање 126, јер Народна скупштина има 250 народних посланика).

Ако најмање 60 народних посланика није задовољно радом Владе они могу да предложе да Народна скупштина гласа о неповерењу Владе. После расправе на ову тему Народна скупштина гласа и ако 126 народних посланика гласа „за“ – Влади је изгласано неповерење.

Веома је важна контролна функција Народне скупштине над радом Владе. Влада је одговорна Народној скупштини за политику Републике Србије, за извршавање закона и других општих аката и за рад органа државне управе, о чему је дужна да подноси периодичне извештаје.

Чланови Владе присуствују седницама Народне скупштине када образлажу предлоге закона или одговарају на посланичка питања. Министри присуствују седницама скупштинских одбора.

КАКО РАДИ НАРОДНА СКУПШТИНА?

Ко се стара о раду Народне скупштине?

Председник Народне скупштине представља Народну скупштину, председава седницама Народне скупштине и стара се о благовременом и усклађеном раду радних тела Народне скупштине. Секретар Народне скупштине помаже председнику Народне скупштине у обављању послова и руководи Службом Народне скупштине.

Заседања

Народна скупштина ради у заседањима која могу бити редовна и ванредна.

Народна скупштина Републике Србије

Народна скупштина се састаје у два редовна заседања годишње и то тако да прво редовно заседање почиње првог радног дана у марту, а друго – првог радног дана у октобру. Редовна заседања трају најдуже 90 дана.

Ванредна заседања се одржавају ако то захтева најмање 84 народна посланика (већина од укупног броја народних посланика) или Влада. Захтев, са унапред одређеним дневним редом, упућује се

председнику Народне скупштине који одређује дан одржавања седнице ванредног заседања.

Народна скупштина се састаје без позива после проглашења ратног или ванредног стања.

Кворум

Народна скупштина може да доноси одлуке уколико је на седници присутно 126 народних посланика (већина од укупног броја). Када је присутан потребан број народних посланика постигнут је „кворум за одлучивање“.

Кворум се утврђује применом електронског система преbroјавања народних посланика. Зато сваки народни посланик има идентификациону картицу коју при уласку у салу убације у посланичку јединицу.

Народни посланици могу да гласају „за“, „против“ или да буду „уздржани“, а имају право и да не гласају.

Усвајање закона

Законе који уђу у скупштинску процедуру пажљиво читају сви народни посланици. Они могу да поднесу амандмане – предлоге за измене и допуне предлога закона који је „у скупштинској процедуре“. О предлогу закона се расправља „у начелу“ и „у појединостима“ да би се на крају одлучивало у Дану за гласање.

Најчешће је довољно да „за“ закон или други општи акт гласа већина присутних народних посланика, под условом да седници присуствује најмање 126 народних посланика.

За најважније законе и одлуке потребно је да гласа већина од укупног броја народних посланика – 126 народних

посланика мора да гласа „за“ када Народна скупштина усваја буџет, бира чланове Владе, проглашава и укида ванредно стање и у другим случајевима који су предвиђени Уставом.

Јавност рада

Седнице Народне скупштине и њених одбора су јавне и њихов ток можемо пратити путем телевизије, интернета, новина...

Ипак – Влада, скупштински одбор или најмање 20 народних посланика могу да предложе да јавност буде искључена. У ретким случајевима се и законом може искључити јавност – ако се у Народној скупштини расправља о поверљивим подацима, војним тајнама и слично.

Народна скупштина Републике Србије

Одбори

Одбори су радна тела Народне скупштине која се формирају због ефикаснијег рада. Чланови одбора су народни посланици.

(Примера ради, сазив Народне скупштине од јануара 2004. до јануара 2007. године имао је 30 одбора који су се бавили свим обласћима друштвеног и државног живота). Одбори имају различит број чланова – од 11 до 25. Број чланова и надлежност одбора одређени су Пословником Народне скупштине.

На пример, Одбор за одбрану и безбедност разматра предлоге закона који се односе на Војску Србије или превоз и промет оружја, Одбор за пољопривреду разматра предлоге закона који се односе на пољопривреду, шумарство или прехрамбену индустрију, док Одбор за европске интеграције разматра предлоге закона и других осталих аката са становништвом њихове усклађености са прописима Европске Уније и Савета Европе.

Председник одбора сазива седницу и председава седницом одбора. У раду одбора учествују и представници и поверилици Владе.

Седницама одбора могу присуствовати и народни посланици који нису чланови, као и научни радници и стручњаци ако их одбор позове. Они немају право гласа.

Народна
скупштина може да

образује и повремене анкетне одборе и комисије за вршење посебних задатака утврђених одлуком о њиховом образовању.

Народна скупштина Републике Србије

КО СУ НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ?

Избори за народне посланике

Народни посланици су представници грађана у Народној скупштини. Њих бирају грађани на тајним и непосредним изборима који су регулисани посебним законом.

У расподели мандата могу да учествују само изборне листе које су на изборима добиле најмање пет одсто гласова од укупног броја гласова бирача који су гласали. За странке које окупљају националне мањине важе посебна правила. На свакој изборној листи

мора бити најмање 30 одсто жена.

Имунитет

Народни посланици често морају да донесу тешке и ризичне одлуке како би држава функционисала. Такође, они су често „на мети“ других посланика и јавности. Зато народни посланици уживају имунитет и то од дана верификације до дана престанка мандата.

Народни посланик не може бити позван на кривичну или другу одговорност за изражено мишљење

или гласање у вршењу своје функције. Ако се посланик позове на имунитет он не може бити ни притворен, нити се против њега може водити кривични или други поступак у коме се може изрећи казна затвора.

Имунитет може бити укинут, али само на основу одлуке Народне скупштине.

Ако народни посланик буде затечен у извршењу кривичног дела за које је прописана казна затвора у трајању дужем од пет година он може бити притворен и без одобрења Народне скупштине.

Интерпелација и посланичко питање

Када народни посланици желе да од Владе или неког од министара добију одговор о питањима у вези са њиховим радом они подносе „интерпелацију“. За подношење интерпелације потребно је најмање 50 посланика.

Влада је дужна да одговори на интерпелацију у року од 30 дана.

Ако Народна скупштина не прихвати одговор на интерпелацију онда се гласа о неповерењу Влади или министру.

Народни посланик који жели да више сазна о питањима из надлежности Владе или неког министра може да постави посланичко питање. Питања се постављају у писаном облику или усмено. На захтев посланичке групе председник Народне скупштине одређује дан када ће поједини министри одговарати на посланичка питања у вези са неком актуелном темом.

КАКО ИЗГЛЕДА СКУПШТИНСКИ ЖИВОТ?

У паузама заседања у ходницима Народне скупштине је веома живо, могу се видети посланици, министри, новинари и запослени у скупштинским службама. Седнице се одржавају од 10 часова ујутру до 18 часова увече. Често, због обимног посла, народни посланици остају и дуже.

Пауза за ручак је обично у 14 часова и у то време народни посланици одржавају конференције за новинаре, или су на састанцима посланичких група, седницама одбора, Истраживачком центру или у скупштинском ресторану.

Истраживачки центар

У Народну скупштину долазе грађани који о својим проблемима желе да поразговарају са посланицима. Они могу да уђу у Скупштину само ако се претходно најаве и на пријавници оставе личну карту.

Предлоге и представке који су упућени Народној скупштини разматра Одбор за представке и предлоге. Овај Одбор предлаже Народној скупштини и надлежним органима мере за решавање изнетих проблема и питања. У Скупштину није дозвољено уносити оружје. Такође, одећа и обућа морају бити примерени, што значи да нема уласка у папучама, шортсевима, кратким сукњама и слично.

ДАН ОТВОРЕНИХ ВРАТА

Народна скупштина је „Кућа свих грађана“ од 31. маја 2004. године, када је први пут организован „Дан отворених врата“, за све који желе да изблиза виде како функционише парламент.

Посетиоцима је омогућено да виде најрепрезентативнији део зграде у Краља Милана 14 и да се упознају са законодавном функцијом Народне скупштине. Поред демонстрације гласања, најзанимљивији део посете је, по речима грађана који су посетили

Народна скупштина Републике Србије

парламент, разговор са председником Народне скупштине и народним посланицима. Представници Службе се, као домаћини, труде да одговоре на бројна питања посетилаца и појасне процедуру доношења закона и активности народних посланика и боравак гостију учине корисним и занимљивим.

Од 5. јуна 2006. године, када је Србија поново стекла државност, посетиоци су добро дошли и у Дом Народне скупштине – велелепно здање на Тргу Николе Пашића, које одликују изузетни архитектонски и уметнички квалитети. Посетиоцима је занимљиво да се упознају са историјом градње Дома, коју прате бројни прекиди и измене у пројекту, и која је својеврсно сведочанство бурне историје српске државе.

АРХИТЕКТУРА

- Улица Краља Милана, у којој је на броју 14 смештена зграда Народне скупштине Републике Србије, некада је била позната под именом Крагујевачки друм, који је представљао јужни улаз у београдску варош. Насељавање простора града на Теразијама почело је четрдесетих година деветнаестог века када је Стојан Симић, председник Државног савета, подигао зграду на месту данашњег парка између Новог и Старог двора, која ће потом послужити као прва владарска резиденција кнеза Александра Карађорђевића, позната као Стари конак. Процес урбаног и привредног развоја овог дела вароши наставио је кнез Милош Обреновић по повратку у Србију изградњом дворца за престолонаследника Михаила 1860, према пројекту архитекте Косте Шрепловића.

У близини дворца временом су се груписале зграде страних конзулатара и високих представника власти, попут куће Стојана Симића наспрам Старог конака, која ће након његове смрти служити за потребе Руског посланства у Србији. Врхунац у развоју овог потеза представља подизање репрезентативне палате Старог двора 1884, према пројекту архитекте Александра Бугарског и Јована Илкића, а потом и палате Новог двора 1922, према замисли архитекте Стојана Тителбаха.

Традиција подизања објеката управно-пословне намене на овом делу уличног потеза настављена је и после Другог светског рата изградњом зграде скупштине Републике Србије. У периоду после Другог светског рата овај простор карактеришу покушаји уметања модернистичких грађевина у постојеће низове академизираних вишеспратница, чији је циљ било очување репрезентативно-јавног карактера улице. Тако је зграда скупштине подигнута на месту некадашње скромне једноспратне грађевине, саграђене пред крај деветнаестог века. О избору локације новог скупштинског здања говоре речи архитекте Милоша Сомборског, тадашњег Главног архитекте града Београд: *Редулационим планом предвиђен је зелени продор између улице Косовке девојке и нове зграде Председништва владе НР Србије... Поред зграде неће бити улица, већ само пешачки пролаз, а зграда Совјетског представништва оситаће у овом појасу до времена када буде модућно уклањање исте...*

Зграда скупштине Србије смештена је уз зграду Министарства иностраних послова Краљевине СХС на углу улица Краља Милана број 16 и Добрињске, у којој се данас налази Економски институт. У овом здању, саграђеном почетком двадесетих година прошлог века, смештена је данас скупштинска сала за новинаре. Управо у тој сали, која је коришћена у оквиру Министарства за састанке са међународним делегацијама, одржан је 1935. састанак Мале антанте, а наредне 1936. и састанак представника Балканског савеза. Према пројекту

адаптације архитекте Мате Ота из 1974. између ове зграде и здања Скупштине Србије пробијен је пролаз, који је омогућио заједничко коришћење простора у приземљу.

У периоду између 1945. и 1954. Скупштина Србије заседала је у згради Народне скупштине на Тргу Николе Пашића. Грађење

Министарство иностраних послова Краљевине СХС - историјски изглед

Народна скупштина Републике Србије

новог објекта за потребе Скупштине у улици Краља Милана почело је према нацртима које је у оквиру Пројектантског завода НР Србије потписао архитекта Исаак Азриел. Пројекат је одобрен 28. октобра 1948, а извођење радова инвеститор - Председништво владе НР Србије - поверило је грађевинском предузећу „Комграп“. Измена главног пројекта извршена је 1950. према замисли архитеката Михаила Јефтића и Ивана Савковића, а исте године израђен је и пројекат тунела између зграде Президијума НР Србије (Нови двор) и скупштинске зграде. Повремени надзор над радовима, поред архитекте Милана Минића, вршио је и архитекта Александар Секулић. Зграда је почела да се зида 4. маја 1949. под називом Канцеларијска зграда Председништва владе НРС, а реализована је 31. марта 1954. као зграда Скупштине НР Србије. Радови на уређењу скупштинских сала трајали су између 1. априла 1954. и 31. јануара 1955.

Аутор пројекта унутрашњег уређења, који је подразумевао репрезентативну обраду сала и вестибила, израду степеништа и пода од мермера, био је архитекта Милан Минић. Поверавање овако значајног задатка архитекти Минићу уследило је након ауторовог успешног извођења адаптација и реконструкција Старог и Новог двора, којим је потврдио своју репутацију врсног ентеријеристе и познаваоца занатских послова. Његово архитектонско и естетско опредељење одговарало је тадашњем званичном укусу државног вођства, које је јавним здањима желело да представљају сопствени углед и успех.

Зграда Скупштине Републике Србије обликована је као петоспратна пословна зграда снажног грађевинског корпуса, који је

Улица краља Милана - Историјски изглед

расчлањен геометријским низом доминантних прозорских отвора. Према замисли архитекте Минића фасаде објекта требало је да се изведу у вештачком камену и висински ускладе са фасадама суседног објекта Министарства иностраних послова. Зграда је зидана од

армиранобетонског скелета са испуном од цигле. Унутрашњост објекта подељена је на девет нивоа, од којих су три подземна. Велика сала за одржавање скупштинских седница и мала сала за конференције, смештене су у сутерену, док су у приземљу, поред прес сале „Никола Пашић“, смештене сала Председништва и просторије Одељења за односе са јавношћу и Истраживачког центра. Просторије првог спратног намењене су кабинетима председника и секретара Народне скупштине. На осталим спратовима распоређене су четири одборске сале и просторије које користе народни посланици. Међу осталим просторима издвајају се свечана сала и салон при Кабинету председника, ВИП салон, скупштински ресторан, као и стошездесет канцеларија за запослене у Служби Народне скупштине.

У спољашњем обликовању грађевине, модерност општег концепта највећим делом је остварена изостављањем наглашеног композиционог фокуса и истицањем водоравних елемената артикулације. Карактеристично решење приземља са монументалним стубовима и повученим волуменом грађевине, балконским отворима у највишој етажи и завршним елементом равне кровне терасе сврставају овај објекат у препознатљиве примере савремене архитектуре Београда.

Зграда Скупштине Републике Србије један је од првих јавних објеката у послератној Југославији, који је саграђен за потребе државне управе. Непосредно по завршетку радова на уређењу, у овом здању одржано је прво редовно заседање Скупштине Србије 20. марта 1954, од када овај објекат није мењао своју намену. Као место окупљања народних посланика и доношења важних одлука о будућности Републике и народа, зграда Скупштине Србије представља сведочанство парламентарног развоја и бурних дешавања на педесетогодишњој историјској сцени Србије.

Arh. Милан Минић

Народна скупштина Републике Србије

• Зграда Дома Народне скупштине, једно од најмонументалнијих здања некадашње Краљевине Југославије, грађена је у временском раздобљу од 1907. до 1936. године. Историја њене градње, са бројним прекидима и изменама пројекта, и уз учешће најзначајнијих домаћих архитеката прве половине двадесетог века, симболично одражава и бурну историју српске, потом југословенске државе и њеног парламентарног живота.

Својим изузетним архитектонским и уметничким квалитетима, палата се издваја у градитељском миљеу престонице.

Већ 1892.

Министарство грађевина поверило је израду пројекта новог скупштинског здања архитекти Константину А. Јовановићу, међутим

због политичких превирања и материјалних разлога, подизање објекта је одложено за неколико година, када је градња поверена архитекти Јовану Илкићу, победнику на поново организованом конкурсу за Дом Народне скупштине 1901. Званичан почетак градње палате означен је полагањем камена темељца 27. августа 1907. у присуству краља Петра Првог Карађорђевића. Повеља која је том приликом узидана у темеље здања садржала је имена самог краља, митрополита, као и главног архитекте Јована Илкића. Извођење радова поверено је познатом београдском предузимачу Васи Тешићу.

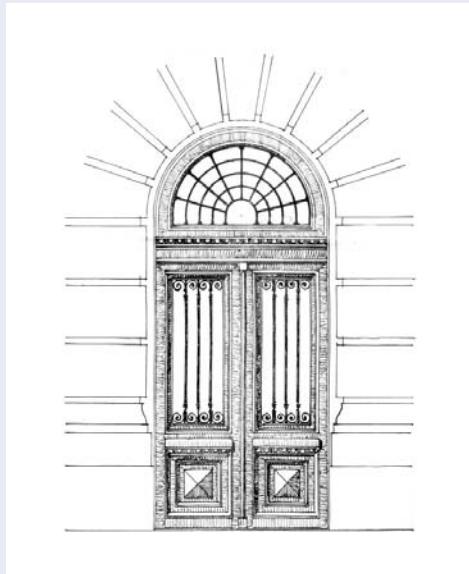
Бурна дешавања на историјској позорници током наредне деценије, утицала су на то да је до завршетка Првог светског рата грађевина била изграђена само до нивоа првог спрата. Формирање Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, условило је потребу за изменама пројекта, јер предвиђене скупштинске сале више нису биле довольне. Због смрти архитекте Илкића 1917, пројектантски радови,

Дом Народне скупштине

који су се тицали не само измена и допуна првобитног пројекта у крилима зграде, већ и реституције изгубљених планова, поверена је ауторовом сину Павлу Илкићу. Према обновљеном пројекту изградња је настављена 1920, и трајала до 1926. године, када су радови поново обустављени.

Одлука о почетку следеће фазе реализације пројекта уследила је 1934, а главни пројектант био је руски архитекта Никола Краснов, који је након Октобарске револуције 1917, са групом емиграната дошао у Београд као искусан и признат стваралац. Посебан допринос репрезентативности скупштинског здања Краснов је дао пројектом уређења ентеријера са свим детаљима, попут обраде прозора и врата, штуко декорације, дрвених ламперија, металних декоративних решетки и дизајна намештаја.

На палати Народне скупштине радови су завршени 18. октобра 1936, двадесет девет година након почетка изградње. Прва седница у присуству свих чланова Владе одржана је два дана касније, 20. октобра 1936, а до краја исте године озваничени су распоред и намена свих просторија.

Скупштинско здање је замишљено и реализовано као монументална, репрезентативна и слободностојећа грађевина симетричне основе. Строго поштовање академских принципа у време њеног пројектовања на почетку двадесетог века, представљало је најприкладнији израз за палату таквог значаја и намене.

Саставни део амбијенталног уређења грађевине представљала је и декоративна ограда са стилским канделабрима, постављена је 1937. према Красновљевом пројекту. Саставни део ограде представљале су и две стражаре са стилизованим фењерима на врху,

Народна скупштина Републике Србије

постављене наспрам обе прилазне рампе грађевини. Ограда се на овом месту налазила све до 1956, када је парцијално искоришћена за украсавање виле „Биљана“ на Охриду и као ограда Белог двора на Дедињу. Уз монументални степенишни прилаз 1939. постављена је скулптурална група „Играли се коњи врани“, рад вајара Томе Росандића.

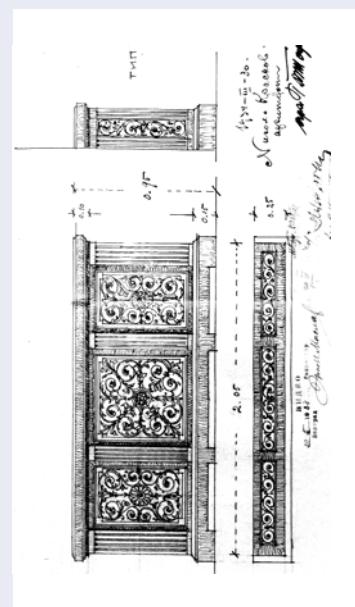
Програм унутрашњег уређења скупштинске зграде подразумевао је посебно истичање репрезентативних просторија, велике и мале сале, дворане за седнице и кабинете званичника. Свечаности централног вестибила надвишеног куполом, поред полихромно обрађених зидова са стубовима, пиластрима, нишама и лођама, доприноси и декоративни мермерни под. Хералдичким симболима и накнадно постављеним скулптурама владара овом простору дат је и снажан симболички карактер. Велики хол, познат и као „сала за разговоре“, представља

централну скупштинску просторију, која је украсена богатом штуко декорацијом и намештајем у дуборезу.

Велика скупштинска сала, смештена у десном крилу зграде, пројектована је првобитно за 200, а потом након прераде пројекта, за 400 посланика. У супротном, левом крилу зграде, смештена је мала сала намењена раду Сената. У обе сале зидови су обложени штуко декорацијом у комбинацији са декоративном дрвеном ламperiјом, док је целокупан мобилијар

Дом Народне скупштине - велика сала

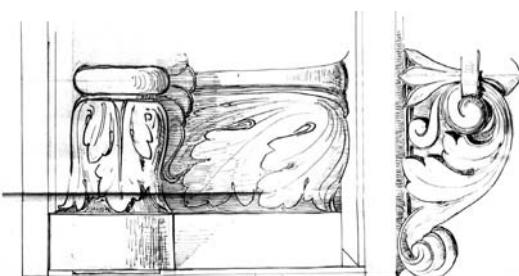
изведен од ораховине. Између велике сале и централног хола налазила се сала Министарског савета, богато украшена штуко декорацијом са карактеристичном вертикалном поделом коринтским пиластрима. Десно крило зграде у приземљу било је намењено кабинетима председника Скупштине и председника Владе.

Комуникација између приземља и просторија на спрату остварена је путем два монументална, симетрично постављена степеништа од белог мермера, са зидовима обложеним полихромним мермером и високим прозорима са витражима. Декорација је употребљена нишама са бронзаним статуама персонификацијама Правде и Просвете и грбовима Краљевине на оградама од белог мермера. Међу просторијама на спрату посебно се издвајају оне намењене административном и финансијском одбору и библиотека, једна од најлепших просторије Скупштине.

Красновљев пројекат намештаја, нарочито за кабинете званичника, показује постојање јасних инструкција од стране инвеститора, које су у стилском погледу одражавале укус београдске грађанске средине тог времена. Потврду ове чињенице представља бели намештај дипломатског салона, израђен у комбинацији стилова „Луја XV“ и „Луја XVI“, док је остали намештај, намењен посланичким клубовима, највећим делом моделован на начин близак принципима арт декоа.

Поред својих архитектонских и уметничких вредности, зграда Народне скупштине издваја се и као сведочанство најзначајнијих

догађаја политичког живота у историји Југославије, од њеног оснивања до данас. Због својих историјских, архитектонских и уметничких вредности, зграда Скупштине проглашена је за споменик културе 1984. године.

Народна скупштина Републике Србије

УМЕТНИЧКЕ ВРЕДНОСТИ

• У згради Народне скупштине у Улици краља Милана налази се преко двестотине слика, скулптура, цртежа, графика и дела примењене уметности. Иако не најстарије по времену настанка, са политичким догађајима једино су близко повезане композиције И. Тишова, познатог хрватског уметника који је насликао тренутак проглашења Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и радостан дочек краља Александра Карађорђевића. Њима се, из Народног музеја, придружио и монументални жанр призор истог аутора, односно групни портрет Николе Пашића са министрима војске и морнарице, народног

Јован Бијелић, „Воденица“, 1958-60.

здравља, унутрашњих дела, трговине и индустрије, тако да ова целина – својеврсан триптих – подсећа на доба када се остварила идеја краља Петра о спајању јужнословенских народа, сродна овој данашњој о уједињењу европских држава. Посланик тадашњег сазива био је и Јоца Вујић, велепоседник из Сенте, један од најзначајнијих колекционара, оснивач и власник првог приватног музеја код нас, племенит дародавац наших најстаријих и најугледнијих установа културе. Не знамо да ли је и он током свог мандата допринео формирању скупштинске збирке, али свакако јесте са својом генерацијом учествовао у набављању уметничких дела исто као што су чиниле и оне претходне већ од обнове Србије почетком XIX века, а наставиле и све остале.

Милан Конјовић, „Овуда су прошлиле устикаме“, 1947.

Народна скупштина Републике Србије

Народна скупштина је, у складу са уобичајеном праксом, вредна културна добра уступала музејима, тако да сада о развојним токовима сликарства прве половине XX века сведоче само она чији су аутори А. Боцарић, П. Вучетић, М. Миловановић, Н. Бешевић, М. Петров и Ј. Петровић. Неупоредиво више има радова који прате раздобље подизања и опремања нове зграде парламента током шесте деценије. Тада су откупљена дела С. Аралиће, С. Богојевића, М. Челебоновића, Д. Цигарчића, В. Братуше, М. Детонија, Д. Глишића, В. Грдана, О. Хермана, Б. Илића, В. Јордана, П. Караматијевића, И. Коларовића, Ј. Кратохвила, А. Кумрића, М. Курник, П. Лубарде, П. Милосављевића, З. Петровића, В. Поморића, Ђ. Поповића, Б. Продановића, И. Радовића, Б. Рисимовића, С. Самуровића, Б. Стевановића, С. Стојановића, Ђ. Теодоровића, А. Томашевића Љ. Сокић, М. Б. Протића, А. Луковића, В. Божичковић, Н. Јанковића,

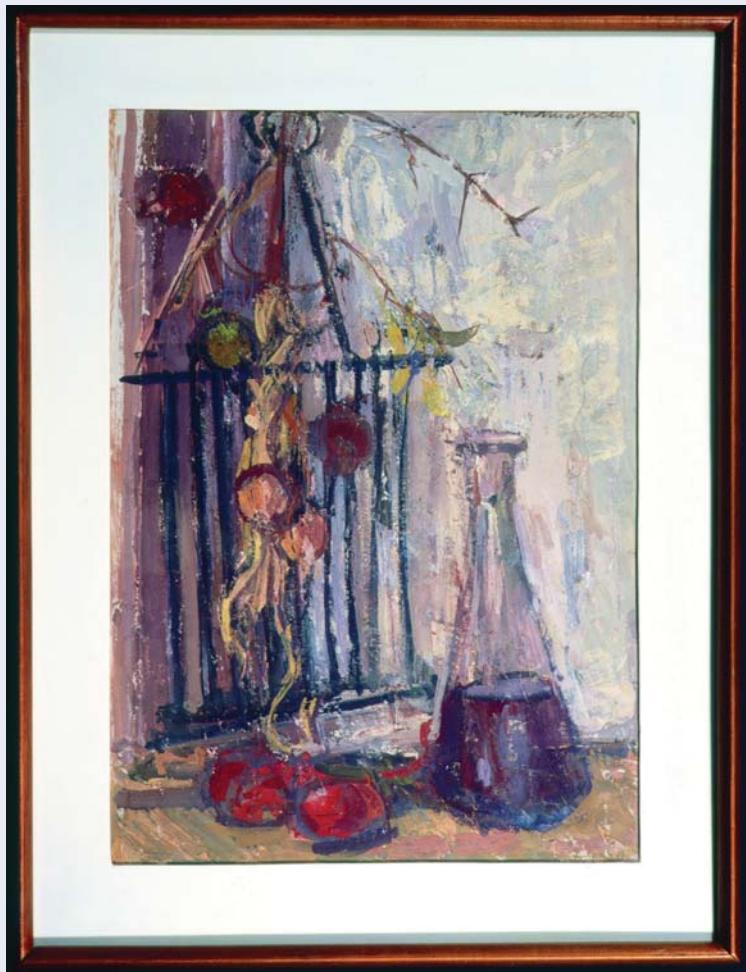

Славољуб Богојевић, „Савезна скупштина у Београду“, 1950.
(Данас Дом Народне скупштине)

Б. Карлавариса, М. Митровића и других уметника који су обележили последњих педесетак година, а многи од њих добили и престижну Седмојулску награду за допринос ликовној уметности.

• У Дому Народне скупштине на тргу Николе Пашића значајно место у склопу архитектуре имају скулптуре. Испред улаза, у холовима и ходницима налазе се вајарска остварења Т. Росандића (*Изграли се коњи врани*), Д. Филиповића (*Цар Душан*), В. Радауша

Мило Милуновић, „Мртва природа са боџуном“, око 1955.

Народна скупштина Републике Србије

(*Краљ Томислав*), Т. Коса (*Кнез Коцел*) и Ф. Кршинића (*Карађорђе*), изведена крајем четврте деценије прошлог века, затим П. Палавичинија (*Занатство; Поморство*), Ф. Горшеа (*Пољопривреда; Индустирија*) и Ф. Кршинића (*Правда; Просвета*), као и Д. Арамбасића (*Одбрана; Рудар*), П. Палавичинија (*Наука*), Л. Долинара (*Саобраћај*), И. Кердића (*Занатство*), Ж. Лукића (*Трговина*), И. Зајеца (*Политичар*), И. Напотника (*Градинар*) и Д. Хотка (*Грађевинар*), настала 1925. и 1926. године. На значајне државнике и политичаре подсећају бисте и рељефи Р. Валдеца, Р. Стијовића, Т. Росандића, С. Стојановића и И. Деспић (*Краљ Петар I; Краљ Александар; Никола Пашић; Стјепан Рађић; Краљ Петар II*), затим А. Аугустинчића, Б. Калина, Н. Јанковића и З. Калина (*Јосип Броз Тито; Мома Пијаде; Иван Рибар; Миленије Поповић; Едвард Кардељ*).

У истом монументалном здању, признати сликари из свих крајева некадашње Југославије извели су, током 1937, десет фресака: у Малој сали М. Менегело Родић (*Велика алегорија рада*) и М. Рачки (фигуре у народним ношњама), на зидовима кафе-клуба В. Филаковац (*Обала; У брдима*) и Р. Слаперник (*Господствено поље*), а у ресторану Р. Слаперник (*Арлекини; Гозба*) и П. Петровић Сухачев (*Рибари; Обед*).

На галерији изложене портрете председника Народне скупштине насликали су И. Тишов (*Др Нико Перић*) и У. Предић (*Марко Трифковић; Стјанојло Вукчевић; Едо Луковић; Др Драгољуб Павловић; Др Коста Кумануди; Др Илија Михајловић; Стеван Ђурић*). То нису најбоља остварења признатих сликара, али јесу траг о личностима на челу највишег представничког и законодавног тела, уједно и зачетак овог сегмента уметничке збирке. У кабинетима, салама за седнице, салонима и осталим просторијама распоређени су радови С. Аралиће, Д. Глишића, И. Јоба, М. Петрова, В. Поморишића, К. Хакмана и С. Шумановића, настали пре Другог светског рата, као и они бројнији Ђ. Андрејевића Куна, М. Бајића, Ј. Бијелића, Ј. Бифела, С. Богојевића, Л. Вујаклије, Б. Дамјановског, В. Димитријевића, В. Дуњића, Ж. Ђака, Б. Илића, Љ. Јанковића, В. Јордана, Д. Кондовског, М. Коњовића, М. Кујачића, М. Курник,

Л. Личеноског, П. Лубарде, А. Луковића, П. Мазева, М. Б. Киара, П. Миросављевића, М. Милуновића, Б. Мильуша, Б. Михаиловића, А. Мотике, И. Мујезиновића, П. Омчикуса, О. Петлевског, Ђ. Поповића, Љ. Поповића, М. Б. Протића, И. Радовића, Р. Рељића, М. Сковран, В. Станића, М. Станковића од Мачве, Т. Стевановића, У. Тошковића, А. Цветковића, И. Шеремета, Ф. Шимуновића и С. Шохажа, и других, који упућују у тежње и домете после 1945. године.

Збирка Народне скупштине на најбољи начин развија традицију колекционирања, која се код нас прати од првих средњовековних ризница, преко владарских колекција и оних које су формирали имућни грађани до ових савремених музејских, државних и приватних. Све оне говоре о нашој потреби да оплеменимо своје просторе, да се усмеримо ка духовним вредностима и новим поколењима омогућимо да хуманистички трају и сећају нас се по добру.